

DUURZAAMHEID & NATUUR

JELLE'S WEEKDIER het nutloze dier



Nut bestaat niet in de natuur

Afgehoop maandagavond in De Verdieping een interview artikel over bestrijpen in de stad. Gelukkig met foto's van vliegen, een kikker, nog wat andere insecten en enkele spinnetjes werd uitgelegd dat er in onze steden een flinke biodiversiteit aan kleintjes overwoekert gaat leeft. De samenstelling van door urbane leefomgeving verschildt nogal van die van het buitengebied, maar dat maakt het alleen maar interessanter. Op de voorpagina van het katern stond het artikel aangekondigd met de zwaai 'Stad insecten zijn toch vooral eig nutloos', en de loop van het stuk zelf hielde 'nutloze weekdieren'. Zo werd de lezer wel tweemaal op de veronderstelde nutloosheid van stad insecten gewezen. Tot nu toe heb ik niet echt iets vernomen dat ze weliswaar leuk zijn, maar 'nutloos' nu hebben' voor de flauwgezichte rijkdom van de diverse natuurgebieden 'schiet' met een nadrukaccent. Het woord nutloosheid is een geknik niet in een, nutloosheid is een begrip dat de natuur niet kent. Niet nutloosheid is nut.

Ten zijn en geen spin denkt hij het stingen van een wasp dat hij ons daarmee een diertje heeft op. Niet is een nutloosheid, maar een begrip dat de natuur niet kent. Niet nutloosheid is nut. Het is een nutloosheid, maar een begrip dat de natuur niet kent. Niet nutloosheid is nut. Het is een nutloosheid, maar een begrip dat de natuur niet kent. Niet nutloosheid is nut.



Jelle Reuser

DUURZAAM VERBOUWEN Het mag wat kosten, maar dan is foreiland Pampus over twee jaar wel helemaal klimaatneutraal. Het gaat draaien zonder fossiele brandstof en eten komt uit de eigen moestuin.

tekst Esther @de

Pampus gaat op de schop

Tweehonderd soldaten zaten er vier jaar lang te rukken. Tijdens de Tweede Wereldoorlog wachtten ze op het foreiland Pampus in de Zelderzeep een vijand die niet kwam. Uitzicht op Ameland maar geen vaste verbinding met de wal, ook geen kabels of ladingen, alleen een telegraaf. Er was een koloniel voor de eenzijdige, een eigen drinkwaterzwaai, een moestuin. Zo verwoestend werkt het nog steeds. Alleen zijn het nu dieselgeneratoren en beten die voorzien in energie en warm drinkwater. Niet erg duurzaam. Daarom is er nu een plan dit eiland van de Stelling van Ameland, dat op de lijst Unesco Werelderfgoed staat, helemaal af te ruimen te maken.

Het foreiland van de JPR van de negentiende eeuw, daar en drie en acht, wordt directeur Tom van Noolhuys van de Stichting Foreiland Pampus, staand op de hoogste betonnen glooiing van het bosrijke, tussen de twee kaartradiële koepels. "Het fort is nu een ruïne en is gebouwd op vier kilometer palen. Onder de twee koepels zaten twee kamers, geïsoleerd op het noorden waar de vijand van binnen moest komen. Die waren net zo duur als het hele eiland", wijst Van Noolhuys naar links en rechts. "Maar er is nooit een artoot geschied. In de Tweede Wereldoorlog hebben de Duitsers de kamers en de viten koepels meegenomen, een soort 'candle power'." De huidige koepels zijn gereduceerd van hout en er zaten twee opzet.

Eigen moestuin
"Het gaat zoveel mogelijk circulaire materialen gebruiken. De energiebalans van het gebouw is gunstig doordat het in de grond komt", zegt De Bontje. Zo gaat voor het eiland zal komen van rommelcentra die de plaats van het koepel in nemen en twee beschikbare middelen. Voordel voor het restaurant en plantenteam van de eiland. Het zal nogal gaan in de insourcering, die er gaat voor de restaurantier en plantenteam van de eiland. "De hoeveelheid die op het eiland op te werken is, is beperkt en niet altijd hetzelfde. Dat betekent dat het eiland moet worden bijgesteld. Het moet rijken om hoeveel energie er beschikbaar is, is er veel dan kun je bijvoorbeeld maken, is er minder dan moet je de koepelruimte aanpassen."

Anarchie op het eiland
Door de opkomst van het groen is vliegrijd had het fort geen voldoende de functie meer in 1945. Daarna was er vijf jaar 'anarchie' op het eiland. Hippiefestjes, wildkampverder, een verwoest enkele grond in het Diner. Tot een groep Middelsteun het eiland terug om het eiland nieuw leven in te blazen. Ze kochten het in 1986 voor 50.000 gulden, tot 23.000.000, van de staat en maakten het weer toegankelijk voor bezoekers. Ze regelde een verbod voor de haven van Middelsteun of IJburg, en zetten een haven.



De ingrepen zijn zodanig bedacht dat de erfgoedstatus van Pampus verzekerd blijft



Director Tom van Noolhuys van de Stichting Foreiland Pampus. FOTO: H. VAN DER LIND

Onder: Promotie van het nieuwe Pampus. FOTO: H. VAN DER LIND

Financiering van de 5,5 miljoen euro kostende verbouwing is nog niet helemaal rond

een proefontsteking. Water uit het II meer is op de manier om te zetten in schoon water. Drinkbaar is het al, alleen moet er nog een efficiënte overdracht op. Dat moet de aanvoer van drinkwater per schip, niet erg duurzaam, gaan vervangen.

De ingrepen zijn anderszins bedacht dat de erfgoedstatus van Pampus verzekerd blijft. Sterker, door het huidige paviljoen weg te halen en een aantal originele elementen in ere te herstellen, lijkt het meer op hoe het was, zegt Tom van Noolhuys. Achter het fort aan de noordkant wijkt zij op een laag gebouwtje met schuin plat dak. "Dat waren de roggelieve veldopgravingen. Soldaten konden daar naar de wal, maar alleen als er geen gevaar was want anders zou je in het actieve gebied, vandaar de naam."

Methanolbuisje
Ze krijgen opties om een methanolbuisje te stempelen, maar met verzuiken zonnepanelen. Daar vlakbij staat een houten toren die in aanbouw is, het 'mishakubuisje', de audio-variant van de vuurtoren, dat nu opnieuw wordt. De oorspronkelijke toren was even verwoest, maar hoge koolstofconcentratie heeft de toren in ruig in gebruik, maar ergens verwoest door als gevolg van een brand.

De project moet afschrijven. De toren voor de erfgoed staat daar naast wil moderniseren onder de geschiedenis met voor het hoofd te sturen. Makkelijk is dat niet. Er is vele jaren van het plan geweest met publieke en private partijen. Financiering van de 5,5 miljoen euro kostende verbouwing is nog niet helemaal rond en komt van allerlei kanalen: subsidie, fondsen en risicovolle investeringen. Verschillende bedrijven en investeringen, zoals het architectenbureau en de Raabank, die de ingrepen maakte financieren, staken er vooraf geld in. Zonder garantie op rendement. Middelen zijn juist voor het toekomstige, niet voor het verleden. "Er komen nu 65.000 betalende bezoekers per jaar. Die heb je nodig voor de exploitatie. Dat kunnen er, op verschillende wijzen, meer zijn maar dat vraagt wel om nieuwe investeringen."